

Državna arhivska ustanova u Osijeku

Ministarstvo prosvjete osnovalo je g. 1947. arhivsku ispostavu Državnog arhiva u Osijeku, da bi ona, kao arhivsko/središte za Slavoniju, i kao naučna ustanova, mogla ispuniti veliku prazninu u neistraženoj povijesti istočnih krajeva Hrvatske.

Sada, nakon 7 godina rada, pokazalo se, da je ova nova ustanova u teškim vremenima općeg uništavanja arhivalija u stalnoj borbi za spašavanje arhivalija mnogo učinila. Bez osječkog arhiva mnogo toga više ne bi bilo, i, da njega nije bilo, mnoge bi stranice povijesti ovog dijela naše domovine zauvijek ostale krnje.

Osječka arhivska ustanova, kojoj je ravnateljstvo Državnog arhiva izmijenilo naslov na »Osječko spremište Državnog arhiva u Zagrebu«, skupila je bogatu arhivsku građu. Najvažniji je arhiv grada Osijeka, od koga glavni dio čini arhiv osječkog gradskog poglavarstva sa protokolima svih triju komorskih gradskih općina od g.

1705., te spisima od proglašenja Osijeka slobodnim i kraljevskim gradom, t. j. od g. 1809. Nadalje je tu arhiv vukovarskog vlastelinstva sa spisima od g. 1721., beljskog vlastelinstva sa spisima od g. 1726. i nacrtima od g. 1786., ostataka šumarskog arhiva vlastelinstva valpovačkog od g. 1844., urbarskog arhiva sudbenog stola u Osijeku sa spisima od g. 1714., arhiva 6. graničarske kompanije u Babinoj Gredi sa spisima od g. 1773., Trgovačko-obrtničke komore u Osijeku, Vodne zadruge Darda, Vodne zajednice Donji Miholjac. Tu su arhivi raznih osječkih i vanosječkih ustanova, organizacija, škola, društava, poduzeća, a bilo je ovdje i 625 crkvenih matičnih knjiga sve od g. 1693. Tu se zrcali čitav javni i privatni život ovoga kraja kroz tri posljednja stoljeća. Tek na temelju takve povjesne građe moguće je dobiti pravilniji uvid u zbivanja naše prošlosti.

Razumije se, da najprije treba spašavati ono što još nije spašeno ili je ugroženo, a zatim skupljenu građu srediti, učiniti je pristupačnom i objaviti je. Plodan rad moguć je samo uz najužu saradnju svih onih koji rade na istraživanju naše povijesti, a prije svega onih, koji su već po prirodi svoga rada upućeni jedni na druge, a to su muzeji i arhivi. Na obostranu korist kod nas je takva suradnja uvijek postojala. To dokazuje i ovaj Zbornik.

S onim što već sada ima, što je do sada mogao pružiti našoj javnosti i s perspektivama koje su pred njim, osječki je Državni arhiv ne samo dokazao svoje pravo na opstanak, već i to, da bi u spašavanju i obrađivanju kulturne baštine čitavog ovog kraja nastala nenadoknadiva praznina, da njega nema.

Dr. K. Firinger

